

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-263-272](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-263-272)

УДК 378.1:336.02:502.131.1

JEL Classificaton: Q55; G23; I23; O16

Олег Олександрович Гаценко

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)

E-mail: 2025k@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4315-2551>**ІННОВАЦІЙНІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ДРАЙВЕРИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ
УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА**

Анотація. У XXI столітті проблема зміни клімату набула глобального масштабу, що вимагає термінових дій на всіх рівнях суспільства, зокрема у сфері вищої освіти. Заклади вищої освіти (ЗВО) як центри інтелектуального та технологічного прогресу повинні відігравати активну роль у формуванні екологічно свідомої поведінки, розробці інноваційних рішень та пропаганді сталого розвитку. Однак більшість українських ЗВО стикаються з фінансовими бар'єрами при впровадженні зелених ініціатив. Обмежене державне фінансування та відсутність налагоджених механізмів публічно-приватного партнерства ускладнюють реалізацію екологічної трансформації. Це підкреслює необхідність адаптації інноваційних фінансових інструментів для університетів, що дозволяють знижувати витрати та негативний вплив на довкілля. У статті аналізуються ефективність застосування таких інструментів, як зелені облигації, енергосервісні контракти та кліматичні фонди, а також визначаються основні бар'єри та перспективи їх впровадження в Україні. Виведено практичні рекомендації для підвищення фінансової та екологічної ефективності в управлінні ресурсами ЗВО, а також надано детальний огляд міжнародного досвіду щодо використання зелених фінансових інструментів у сфері вищої освіти.

Ключові слова: екологізація; інноваційне фінансування; університетське середовище; сталість; зелені облигації; ESCO; кліматичні фонди; ЗВО.

Бібл.: 12.

Постановка проблеми. У XXI столітті проблема зміни клімату набула глобального масштабу, викликавши потребу в негайних діях на всіх рівнях суспільства, включно із системою вищої освіти. Заклади вищої освіти (ЗВО) як центри інтелектуального та технологічного прогресу відіграють важливу роль у формуванні екологічно свідомої поведінки, розробці інноваційних рішень та поширенні принципів сталого розвитку. Увага до зеленої трансформації освіти узгоджується з міжнародними програмами, зокрема Цілями сталого розвитку ООН, а також є частиною реформування української системи освіти в межах євроінтеграційного курсу. Екологізація університетського середовища є не лише відповіддю на сучасні екологічні загрози, а і стратегічним чинником конкурентоспроможності ЗВО.

Попри зростання зацікавленості в екологічних перетвореннях, більшість українських ЗВО стикаються із серйозними фінансовими бар'єрами на шляху впровадження зеленої модернізації. Обмеженість державного фінансування, складність у залученні грантів та відсутність усталених механізмів публічно-приватного партнерства призводять до того, що екологічні ініціативи залишаються фрагментарними або реалізуються лише за підтримки міжнародних донорів. Це актуалізує потребу в аналізі та адаптації інноваційних фінансових інструментів, які дозволили б університетам не лише зменшити негативний вплив на довкілля, а і знизити енергоспоживання та експлуатаційні витрати.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні дослідження щодо використання інноваційних фінансових інструментів у процесі екологізації соціально значущих сфер, зокрема університетського середовища, представлені у працях низки вітчизняних (зокрема, О. Щербакова [1], О. Клименко та С. Мала [2], А. Карнаушенко [3], К. Дзюба [4], С. Фролов [5]) та зарубіжних авторів (наприклад, S. Müller, T. Chen, A. Saravanan [6], J. Evans та M. Lütz [7], A. N. de Paiva [8] та ін.). Ці дослідження розкривають потенціал зелених облігацій, екологічного інжинірингу, ESG-інвестування та цифрових фінансових інструментів у модернізації та екологізації університетської інфраструктури.

Метою дослідження є визначення ролі інноваційних фінансових інструментів у підтримці екологічної трансформації закладів вищої освіти України.

Методи дослідження: метод структурно-логічного узагальнення, контент-аналіз наукових публікацій, систематизація та узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз, діалектичний підхід. Дослідження спирається на всебічний аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, що охоплює комплексний огляд публікацій з тематики сталого розвитку, зеленого фінансування та інституційної екологізації освітніх установ. З метою поглибленого вивчення ролі інноваційних фінансових інструментів у забезпеченні екологічної трансформації університетського середовища застосовано контент-аналіз, який дозволив виявити основні концептуальні підходи, інституційні механізми та практики впровадження, що формують сучасні екологічні стратегії в освітньому секторі.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Попри підвищену увагу до зеленої трансформації вищої освіти, питання економічної ефективності застосування інноваційних фінансових інструментів у контексті українських реалій залишаються малодослідженими. Недостатньо вивченими є інституційні бар'єри, обмежена фінансова автономія університетів та проблема формування довіри з приватними інвесторами. Також бракує аналізу адаптації міжнародних практик до українських умов і оцінки соціально-економічних ефектів зеленої трансформації. Зазначене актуалізує тему та мету роботи, яка полягає у комплексному вивченні ролі фінансових інновацій в екологізації університетського середовища.

Виклад основного матеріалу. Глобальні кліматичні виклики, зокрема підвищення середньої температури, забруднення довкілля та вичерпання природних ресурсів, зумовлюють нагальну потребу у змінах у сфері політики, економіки та суспільного життя. У цьому контексті система вищої освіти відіграє ключову роль як простір формування екологічно свідомого мислення, генерації інновацій та практичного втілення принципів сталого розвитку. Екологізація університетського середовища – це не лише новий тренд, а стратегічна необхідність, що охоплює модернізацію інфраструктури, запровадження енергоефективних технологій, розвиток «зелених» кампусів та інтеграцію екологічної складової в освітні програми.

Поряд з цим, українські заклади вищої освіти постають перед труднощами в реалізації екологічних ініціатив. Насамперед ідеться про обмеженість фінансових ресурсів, відсутність системної державної підтримки, низький рівень участі в міжнародних грантових програмах, а також недостатню обізнаність керівництва ЗВО

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

щодо можливостей залучення альтернативного фінансування. У той час, як університети країн Європейського Союзу активно використовують інноваційні фінансові інструменти – зелені облігації, енергосервісні контракти, кліматичні фонди, – більшість українських ЗВО перебувають лише на початковому етапі цього процесу.

У цьому контексті актуалізується питання необхідності комплексного дослідження, спрямованого на посилення інтеграції українських університетів у глобальний екологічний дискурс через фінансові інновації.

Фінансування зеленої трансформації вищої освіти потребує нових підходів до мобілізації ресурсів, які дозволяють не лише залучити капітал, а й забезпечити його цільове використання на екологічно орієнтовані проекти. У цьому контексті інноваційні фінансові інструменти виступають як ефективний механізм інтеграції принципів сталого розвитку в управлінську практику закладів вищої освіти. На відміну від традиційних бюджетних механізмів, вони ґрунтуються на ринкових принципах, багатоканальному фінансуванні, залученні недержавного капіталу та сприянні інституційним партнерствам.

Одним із найперспективніших інструментів є зелені облігації (green bonds) – боргові цінні папери, кошти від розміщення яких спрямовуються виключно на фінансування екологічних проектів. «Зелені облігації стали одним із ключових інструментів зеленого фінансування, що сприяє досягненню кліматичної нейтральності та виконанню цілей сталого розвитку» [9]. Для закладів вищої освіти це можуть бути проекти термомодернізації будівель, встановлення сонячних батарей, модернізації систем освітлення тощо. Досвід університетів США, Канади та країн ЄС засвідчує ефективність цього інструмента в межах довгострокових стратегій сталого розвитку. Наприклад, Університет Каліфорнії залучив понад 1 млрд \$ через green bonds для екологічної модернізації кампусів [10].

Ще одним ефективним механізмом є енергосервісні контракти (ESCO), які передбачають передачу частини функцій управління енергоспоживанням спеціалізованих компаній. ESCO-модель дозволяє ЗВО зменшити витрати без попередніх капіталовкладень, оскільки погашення інвестицій здійснюється за рахунок зекономлених коштів. У країнах ЄС така практика давно стала стандартом енергоефективної політики в освітньому секторі, а в Україні вона лише набуває поширення.

Також важливим джерелом фінансування екологічних ініціатив є кліматичні фонди та міжнародні гранти (наприклад, Horizon Europe, Erasmus+ Green, Green Climate Fund), які підтримують екологічні освітні програми, дослідницькі ініціативи та технічну модернізацію. Їхнє використання дозволяє не лише отримати доступ до зовнішнього фінансування, а й інтегрувати українські університети в глобальні дослідницькі мережі.

Приватно-публічне партнерство (PPP) у сфері зеленої трансформації вищої освіти передбачає спільну реалізацію проектів між ЗВО, приватним бізнесом і державою. Зокрема, такі партнерства можуть стосуватися будівництва «зелених» гуртожитків, автоматизації систем опалення, створення лабораторій з відновлюваної енергетики тощо. «Публічно-приватне партнерство є гнучким і перспективним інструментом залучення приватних інвестицій в інфраструктуру, що сприяє досягненню цілей сталого розвитку в Україні» [11]. Потенціал такого співробітництва, на жаль, залишається значною мірою нереалізованим через правові та процедурні обмеження.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Останнім інструментом, що заслуговує на увагу, є зелене банківське кредитування, коли комерційні банки пропонують спеціальні умови для фінансування екологічних проєктів. Цей інструмент активно застосовується в Європі, де банки працюють із сертифікованими екологічними критеріями та пропонують кредити із зниженими ставками для проєктів із низьким вуглецевим слідом. «Зелені банки надають фінансування для проєктів, яких комерційні кредитори часто уникають через сприйняті ризики або високі накладні витрати» [12]. Впровадження такої практики в Україні могло б відкрити нові можливості для ЗВО, особливо у співпраці з міжнародними банками розвитку.

Отже, інноваційні фінансові інструменти є не лише джерелом ресурсів, а й індикатором зрілості екологічної політики університетів. Їх застосування вимагає комплексного підходу – від підвищення фінансової грамотності управлінців до вдосконалення нормативно-правового середовища.

Сучасна університетська інфраструктура в Україні здебільшого застаріла як морально, так і технічно, що негативно впливає на ефективність використання ресурсів, рівень комфорту для здобувачів вищої освіти та працівників, а також загальний імідж освітніх установ. У цих умовах фінансові інструменти, орієнтовані на сталий розвиток, можуть стати ключовим чинником зміни екологічного профілю ЗВО. Їх використання дозволяє не лише здійснити модернізацію фізичних об'єктів, а й оптимізувати фінансові потоки, зменшити витрати на утримання інфраструктури та підвищити енергоефективність закладу.

Застосування таких інструментів, як зелені облігації, кредити з пільговими ставками на екологічні проєкти, грантові програми з модернізації енергосистем, сприяє реалізації низки критично важливих змін. Зокрема, йдеться про утеплення корпусів, встановлення енергоощадного освітлення, заміну застарілих систем вентиляції та кондиціонування, впровадження систем моніторингу енергоспоживання. Важливою складовою є також інвестиції в розбудову інфраструктури з відновлюваної енергетики – сонячні панелі, теплові насоси, малі вітрові турбіни тощо.

Університети, що запроваджують системні рішення у сфері зеленої модернізації, отримують не лише безпосередній економічний ефект, але і стратегічні переваги: підвищення позицій у міжнародних рейтингах, зростання довіри донорів і партнерів, створення екологічного бренду університету. Прикладом такої трансформації можуть слугувати проєкти Копенгагенського університету або Університету Британської Колумбії, які зробили сталу архітектуру та управління ресурсами частиною своєї довгострокової стратегії.

Для українських ЗВО успішне впровадження подібних ініціатив часто залежить від здатності залучати інноваційні фінансові ресурси, ефективно їх адмініструвати та забезпечити прозорість і підзвітність. Важливо також забезпечити належний рівень підготовки персоналу університетів у сфері управління фінансами сталого розвитку, а також створити умови для взаємодії між адміністрацією, місцевою владою, бізнесом та міжнародними донорами.

Світовий досвід засвідчує, що впровадження екологічно орієнтованої фінансової політики у закладах вищої освіти не лише можливе, а й приносить реальні

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

результати у вигляді економії ресурсів, покращення репутації та залучення інвестицій. Високий рівень екологічної інтеграції можна спостерігати в університетах Західної Європи, Північної Америки, Скандинавії, де зелена трансформація стала частиною освітньої місії.

Університет Британської Колумбії (UBC, Канада) є визнаним лідером у сфері сталого розвитку серед освітніх закладів. Завдяки використанню енергоощадних технологій, сонячних батарей, «зелених» дахів і систем збору дощової води, університет досяг суттєвого зниження вуглецевого сліду. Фінансування більшості проєктів здійснювалося через спеціалізовані «зелені» фонди та грантову підтримку уряду Канади.

Гельсінський університет (Фінляндія) реалізував проєкт термомодернізації всіх своїх кампусів за участі енергосервісної компанії в межах моделі ESCO. Інвестиції були повернуті за рахунок зекономленої енергії протягом 7 років, що зробило цей підхід ефективним з фінансового та екологічного боку.

KU Leuven (Бельгія) активно співпрацює з муніципалітетом і приватними компаніями для створення «розумного» та екологічного університетського простору. Створення мікрогрід-системи, автономних енергоустановок та електрозарядних станцій фінансується через механізми приватно-публічного партнерства (PPP).

В Україні такі приклади поки що одиничні, але позитивні тенденції вже окреслюються. Національний університет «Києво-Могилянська академія» реалізував проєкт модернізації системи освітлення в аудиторіях за підтримки міжнародної програми Erasmus+ Green, що дозволило знизити споживання електроенергії на 30 %. Львівська політехніка взяла участь у пілотному проєкті встановлення сонячних панелей на дахах гуртожитків, що фінансувалося коштом гранту ЄС.

Ці приклади демонструють реальний потенціал інноваційних фінансових інструментів як засобу не лише модернізації інфраструктури, а й формування нової екологічної культури у сфері вищої освіти.

Незважаючи на перспективність та обґрунтованість застосування інноваційних фінансових інструментів для зеленої трансформації вищої освіти, в Україні їх використання наразі є обмеженим і нерівномірним. Існує низка як зовнішніх, так і внутрішніх бар'єрів, які стримують інтеграцію фінансових інновацій у діяльність закладів вищої освіти.

Передусім відсутність сталої нормативно-правової бази у сфері зеленого фінансування створює правову невизначеність для ЗВО. На відміну від країн ЄС, де функціонують спеціалізовані законодавчі акти та фінансові регламенти щодо зелених облігацій, енергосервісних контрактів чи кліматичних фондів, в Україні ці інструменти не мають чіткої регламентації для освітньої сфери.

Ще однією суттєвою перешкодою є брак інституційної спроможності та фахових кадрів у самих ЗВО. Більшість університетів не мають відділів або фахівців, які б спеціалізувалися на пошуку, адмініструванні та реалізації фінансово-екологічних проєктів. Через це потенційні можливості залишаються нереалізованими або ж використовуються фрагментарно. Це знижує шанси на успішне залучення зовнішнього фінансування.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Крім того, варто згадати про недостатню обізнаність керівництва ЗВО з можливостями альтернативного фінансування. Часто пріоритет надається традиційним джерелам – державному або цільовому бюджетному фінансуванню, що не покриває потреб модернізації інфраструктури відповідно до принципів сталого розвитку.

Важливою проблемою є також низька мотивація приватного сектору до участі у проєктах з університетами. Це зумовлено ризиками, невизначеним правовим статусом таких проєктів, а також низьким рівнем прозорості у сфері публічних закупівель. Приватні інвестори, зокрема банки або компанії ESCO, часто не розглядають ЗВО як надійних партнерів без чітких гарантій або підтримки з боку держави.

Складним питанням є відсутність сталих партнерств з місцевими громадами, бізнесом та міжнародними організаціями також знижує шанси ЗВО на доступ до зовнішніх ресурсів. Рівень взаємодії між державним і приватним секторами в освітній сфері залишається низьким, а механізми публічно-приватного партнерства – малодоступними або складними в реалізації.

Нарешті, нестабільна макроекономічна ситуація та обмежений доступ до довгострокового кредитування ускладнюють реалізацію інфраструктурних проєктів, що потребують значних початкових інвестицій. Навіть за наявності позитивних намірів, університети часто змушені відмовлятися від їхньої реалізації через відсутність стартового капіталу.

Таким чином, попри беззаперечні переваги інноваційних фінансових механізмів для екологізації університетського середовища, процес їхнього впровадження в Україні стикається з низкою системних труднощів. Ключовими з них є відсутність комплексної нормативно-правової бази, низька фінансова спроможність університетів, слабка інституційна готовність до реалізації інвестиційних проєктів та обмежений досвід у сфері сталого фінансування. Безперечно, брак законодавчих стимулів і державних програм фінансової підтримки значно ускладнює реалізацію довгострокових екологічних проєктів. Відсутність державних гарантій або податкових пільг для інвесторів робить українські ЗВО менш привабливими для залучення приватного капіталу.

Відповідно, для ефективного впровадження інноваційних фінансових інструментів необхідне комплексне вирішення низки взаємопов'язаних проблем: від удосконалення нормативно-правової бази, що регулює фінансові механізми, до інституційної модернізації закладів вищої освіти, включаючи розвиток їхніх фінансових і управлінських структур, а також підвищення кваліфікації кадрів, здатних управляти новими фінансовими інструментами.

Водночас ці виклики створюють передумови для формування чіткої дорожньої карти змін. Для підвищення ефективності використання фінансових інструментів у процесі зеленої трансформації необхідно вжити комплексних заходів.

На державному рівні доцільним є створення національної програми «Зелена освіта», яка б передбачала фінансування енергоефективних проєктів у ЗВО, розробку нормативів зеленого будівництва для освітньої інфраструктури, а також формування системи екологічного рейтингу університетів.

Крім того, потрібне суттєве підвищення фінансової грамотності управлінського складу ЗВО. Створення внутрішніх «офісів сталого розвитку» або «груп з інноваційного фінансування» сприятиме більш якій підготовці проєктів, пошуку грантових можливостей та ефективнішому управлінню залученими коштами.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Важливо також ініціювати створення єдиної національної платформи, яка б акумулювала інформацію про доступні зелені фінансові інструменти, програми міжнародної технічної допомоги, інвестиційні фонди та кращі практики реалізації екопроектів у ЗВО.

На рівні самих університетів необхідно розробити стратегії зеленої модернізації, які включатимуть енергетичні аудити, розробку плану заходів зі зниження викидів, цифровізацію процесів управління ресурсами, а також визначення пріоритетних об'єктів для інвестування.

Безумовно, успішне подолання зазначених бар'єрів дозволить перетворити інноваційні фінансові інструменти не лише на джерело додаткових ресурсів, а й на потужний каталізатор екологічної модернізації, що сприятиме досягненню цілей сталого розвитку в системі вищої освіти України.

Проведене дослідження підтвердило, що інноваційні фінансові інструменти можуть відігравати ключову роль у забезпеченні сталого розвитку закладів вищої освіти України. В умовах глобальної екологічної кризи університети, як осередки знань і трансформацій, мають не лише формувати екологічно свідому культуру через освітні програми, але виступати прикладом «зеленого» управління інфраструктурою та ресурсами. Запровадження фінансових інструментів сталого розвитку відкриває можливості не лише для підвищення енергоефективності, але й для формування внутрішньої екосистеми фінансової стійкості та підтримки інноваційного розвитку в межах ЗВО.

Отже, інноваційні фінансові інструменти повинні розглядатися не лише як джерело ресурсів, а як частина ширшої парадигми – «зеленого» університету майбутнього, що функціонує на перетині знань, екологічної відповідальності та фінансової інноваційності.

Висновки та пропозиції. Проведене дослідження дозволило виокремити основні напрями впливу інноваційних фінансових інструментів на процес екологізації університетського середовища. До основних напрямів такого впливу належать: використання зелених облігацій для модернізації інфраструктури, запровадження ESG-інвестування у вищій освіті, розвиток цифрових платформ для фінансування сталих проектів, а також інтеграція принципів екологічної відповідальності у фінансові рішення університетів.

На основі аналізу вітчизняної та міжнародної наукової літератури, а також практичних кейсів реалізації фінансово-екологічних проектів в освітньому середовищі, сформульовано такі основні пропозиції:

- створення спеціалізованих університетських фондів сталого розвитку, що акумулюватимуть кошти із зелених фінансових інструментів для реалізації екологічних ініціатив (енергомодернізація, перехід до ВДЕ, впровадження екологічних стандартів у закупівлях тощо);
- запровадження освітніх і дослідницьких програм з ESG-фінансування, що сприятиме розвитку фінансової та екологічної грамотності студентів і працівників університету;
- застосування принципів публічно-приватного партнерства (PPP) для залучення інвестицій у проекти з енергоефективності та сталого розвитку університетських кампусів;

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

- розробка національної стратегії екологізації вищої освіти, яка включатиме механізми фінансування через інноваційні інструменти, а також законодавчу підтримку таких ініціатив.

Урахування зазначених рекомендацій може сприяти здійсненню комплексного екологічного переходу університетів в Україні, підвищенню їхньої конкурентоспроможності у глобальному академічному просторі та досягненню цілей сталого розвитку. Використання інноваційних фінансових інструментів здатне не лише забезпечити модернізацію інфраструктури, а й трансформувати екологічно відповідальну культуру в академічному середовищі.

Список використаних джерел

1. Щербакова О. Роль зелених облігацій у фінансуванні сталого розвитку / О. Щербакова // Економіка України. – 2023. – № 12. – С. 25–36.
2. Клименко О. «Зелені» облігації як перспективний інструмент залучення інвестицій в екологічні проекти в Україні / О. Клименко, С. Мала // Економічний вісник університету. – 2020. – № 2. – С. 52-60.
3. Карнаушенко А. С. Розвиток ринку зелених облігацій у контексті глобальної стратегії сталого розвитку / А. С. Карнаушенко // Проблеми сучасних трансформацій. – 2024. – № 16(6). – С. 5-15.
4. Дзюбак К. М. Фінансові інструменти формування зеленої економіки / К. М. Дзюбак // Modern Economics. – 2023. – № 39. – С. 28-34.
5. Фролов С. М. Фінансові інструменти стимулювання екологічних інвестицій та інновацій / С. М. Фролов, В. В. Могильний // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2002. – Т. 6. – С. 246-252.
6. Müller S. Blockchain-based green bond issuance and trading for sustainable development [Electronic resource] / Müller S., Chen T., Saravanan A. – 2021. – Accessed mode: <https://arxiv.org/abs/2108.10344>.
7. Evans J. Green university funds and sustainable campus investments / J. Evans, M. Lütz // Environmental Policy and Governance. – 2022. – Vol. 32(2). – Pp. 85-97.
8. de Paiva A. N. Big Data and ESG Investments: Evidence from Emerging Markets [Electronic resource] / de Paiva A. N., Silva D. F., Lima F. G. – 2024. – Accessed mode: <https://arxiv.org/abs/2503.06696>.
9. Шевченко О. М. Зелені облігації як інструмент сталого розвитку / О. М. Шевченко // Сталый розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій: матеріали II Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф., 06 черв. 2024 р. – Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2024. – С. 284-285.
10. University of California News (2014, October 28) [Electronic resource]. – Accessed mode: <https://www.universityofcalifornia.edu/news/ucla-creates-nations-largest-self-replenishing-fund-green-projects>.
11. Петруха Н. М. Публічно-приватне партнерство в Україні: перспективи розвитку та вплив на відновлення інфраструктури / Н. М. Петруха // Публічне управління і адміністрування. – 2024. – № 2. – С. 36-45.
12. US green banks take off [Electronic resource] // Financial Times. – 2024. – Accessed mode: <https://www.ft.com/content/34adcbd5-13d4-4df4-b494-5c3a2d7a949f>.

References

1. Shcherbakova, O. (2023). Rol zelenykh oblihotsii u finansuvanni staloho rozvytku [The role of green bonds in financing sustainable development]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 12, 25–36.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

2. Klymenko, O., Mala, S. (2020). "Zeleni" oblihotsii yak perspektyvnyi instrument zaluchennia investytsii v ekolohichni proiekty v Ukraini ["Green" bonds as a promising tool for attracting investments in environmental projects in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu – University Economic Bulletin*, 2, 52–60.
3. Karnaushenko, A. S. (2024). Rozvytok rynku zelenykh oblihotsii u konteksti hlobal'noi stratehii staloho rozvytku [Development of the green bond market in the context of the global sustainable development strategy]. *Problemy suchasnykh transformatsii – Problems of Modern Transformations*, 16(6), 5–15.
4. Dziubak, K. M. (2023). Finansovi instrumenty formuvannia zelenoi ekonomiky [Financial instruments for the formation of the green economy]. *Modern Economics*, 39, 28–34.
5. Frolov, S. M., & Mohylnyi, V. V. (2002). Finansovi instrumenty stymuliuvannia ekolohichnykh investytsii ta innovatsii [Financial instruments for stimulating environmental investments and innovations]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy – Problems and prospects for the development of the banking system of Ukraine*, 6, 246–252.
6. Müller, S., Chen, T., Saravanan, A. (2021). *Blockchain-based green bond issuance and trading for sustainable development*. <https://arxiv.org/abs/2108.10344>.
7. Evans, J., Lütz, M. (2022). Green university funds and sustainable campus investments. *Environmental Policy and Governance*, 32(2), 85–97. <https://doi.org/10.1002/eet.1967>.
8. de Paiva, A. N., Silva, D. F., Lima, F. G. (2024). *Big Data and ESG Investments: Evidence from Emerging Markets*. <https://arxiv.org/abs/2503.06696>.
9. Shevchenko, O. M. (2024). Zeleni oblihotsii yak instrument staloho rozvytku [Green bonds as a tool of sustainable development]. In *Stalyi rozvytok: vyklyky ta zahrozy v umovakh suchasnykh realii – Sustainable development: challenges and threats in current realities* (pp. 284–285). National University named after Yurii Kondratiuk.
10. University of California News. (2014). *UCLA creates nation's largest self-replenishing fund for green projects*.
11. Petrukha, N. M. (2024). Publichno-pryvatne partnerstvo v Ukraini: perspektyvy rozvytku ta vplyv na vidnovlennia infrastruktury [Public-private partnership in Ukraine: development prospects and impact on infrastructure recovery]. *Publichne upravlinnia i administruvannia – Public Administration and Management*, 2, 36–45.
12. Financial Times. (2024, August 14). *US green banks take off*. <https://www.ft.com/content/34adcbd5-13d4-4df4-b494-5c3a2d7a949f>.

Отримано 06.05.2025

UDC 378.1:336.02:502.131.1

JEL Classificaton: Q55; G23; I23; O16

Oleh Hatsenko

PhD Candidate

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: 2025k@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0005-4315-2551>**INNOVATIVE FINANCIAL INSTRUMENTS
AS DRIVERS OF UNIVERSITY ENVIRONMENTALIZATION**

Abstract. In the 21st century, the issue of climate change has become a global challenge that requires urgent action at all levels of society, including higher education institutions (HEIs). As centers of intellectual and technological progress, HEIs should play an active role in shaping environmentally conscious behavior, developing innovative solutions, and promoting sustainable development. However, many Ukrainian HEIs face significant financial barriers when attempting

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

to implement green initiatives. Limited government funding and the absence of well-established public-private partnership mechanisms hinder the implementation of environmental transformations. This highlights the need for the adaptation of innovative financial instruments that would help universities reduce costs and their negative environmental impact. This article examines the effectiveness of using financial instruments such as green bonds, energy service contracts, and climate funds, while identifying the main barriers and opportunities for their adoption in Ukraine.

Practical recommendations are provided to enhance the financial and environmental efficiency of resource management in HEIs. The article also offers a detailed review of international experience regarding the use of green financial instruments in the higher education sector. Furthermore, the study highlights the importance of integrating green financing solutions into the broader strategic goals of universities, including improving infrastructure, fostering sustainability-oriented research, and facilitating the development of green technologies. The findings emphasize the potential benefits of applying green financial instruments for HEIs to achieve both environmental and financial sustainability, thus contributing to the global effort to mitigate climate change and ensure a sustainable future.

Finally, the paper proposes specific strategies for overcoming existing financial and regulatory challenges, which could serve as a model for other countries in the context of climate-conscious university management.

Keywords: greening; innovative financing; university environment; sustainability; green bonds; ESCO; climate funds; HEIs.

References: 12.

Бібліографічний опис для цитування:

Гаценко О. О. Інноваційні фінансові інструменти як драйвери екологізації університетського середовища. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 1(30). С. 263-272. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1\(30\)-263-272](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-263-272).